

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou ve věci

žalobce: J. K., narozený X, trvale bytem P., t.č. Psychiatrická nemocnice v Dobřanech,

zastoupený: opatrovník Statutární město Plzeň – Úřad městského obvodu Plzeň 3, sídlem sady Pětatřicátníků 7, 9, 305 83 Plzeň,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 9.7.2020 proti rozhodnutí žalované ze dne 14.5.2020 č.j. X o invalidní důchod,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 14.5.2020 č.j. X a jemu předcházející rozhodnutí č.j. X ze dne 15.1.2020 se zrušují a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

1. **Včasnou žalobou ze dne 9.7.2020** s následně připojenou kopií napadeného rozhodnutí se žalobce prostřednictvím svého opatrovníka výše uvedeného domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 14.5.2020 č.j. X, jímž žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 15.1.2020, kterým byla zamítnuta jeho žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**), neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen **OSSZ**) Plzeň-město ze dne 3.1.2020 není invalidní, když z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 30 %. V odůvodnění napadeného rozhodnutí ze dne 14.5.2020 žalovaná mimo jiné zdůraznila, že podle vypracovaného posudku o invaliditě ze dne 25.3.2020 lékař ČSSZ zjistil, že žalobce je invalidní podle § 39 odst. 1 zákona pro invaliditu třetího stupně, když rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 8c) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (dále jen **vyhláška**), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 70 %, tj. na dolní hranici rozmezí 70-80 %; datem vzniku invalidity bylo stanoveno datum 26.4.2016, tj. datum znaleckého psychiatrického vyšetření. Věk žalobce ke dni vzniku invalidity, tj. ke dni 26.4.2016, činil 31 let a jak vyplývá z osobního listu důchodového pojištění ze dne 15.4.2020, v rozhodném období od 26.4.2006 do 25.4.2016 získal celkem 1 rok a 331 dnů doby pojištění namísto potřebných 5 let. Jelikož požadavek na dobu pojištění stanovený v § 40 zákona tak nebyl splněn, proto invalidní důchod nemůže být podle § 38 písm. a) zákona přiznán, proto nebylo námitkám žalobce vyhověno.
2. **V žalobě** byl mimo jiné vyjádřen nesouhlas s napadeným rozhodnutím, kdy namítal zejména nedostatečné zjištění a chybné posouzení jeho zdravotního stavu, přičemž k jeho tíži nelze brát to, že nepobýval v rodině se stimulujícím a motivujícím prostředím, což mělo vliv na samotný stupeň mentální retardace, a nelze mu vyčítat, že krátkodobě či sporadicky pracoval a byl v evidenci úřadu práce, když právě po 15. roce života žalobce je vidět, že nebyl schopen dokončit vzdělání, najít si práci, pravidelně a dlouhodobě docházet do zaměstnání. S ohledem na zjištěný zdravotní stav žalobce bylo vyjádřeno, že se u něho nepochybně jednalo o invaliditu před dosažením 18. roku věku či ještě před dosažením 20. roku věku, když zjištěný stav nevznikl náhle takovým způsobem, že se rovnou od 26.4.2016 jednalo o invaliditu třetího stupně. Závěrem bylo požadováno nové posouzení zdravotního stavu a zrušení napadeného rozhodnutí ze dne 14.5.2020 a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.
3. K žalobě byla připojena kopie rozsudku Okresního soudu Plzeň-město č.j. 99 Nc 4649/2017-91 ze dne 6.8.2018, kdy mimo jiné výrokem I. byl žalobce na dobu 5 let omezen ve svéprávnosti i tak, že není schopen právních jednání souvisejících s žádáním a přijímáním dávek důchodového pojištění a výrokem II. byl opatrovníkem žalobce v rozsahu omezení svéprávnosti jmenováno Statutární město Plzeň – Úřad městského obvodu Plzeň 3. Dále byla připojena kopie plné moci udělené starostou uvedeného Úřadu městského obvodu Plzeň 3 pro pracovníci tohoto úřadu paní X.
4. Z obsahu vyžádaného **posudkového spisu OSSZ Plzeň-město** vedeného ohledně žalobce a v něm založeného záznamu o jednání a posudku o invaliditě této OSSZ ze dne 3.1.2020

a záznamu o jednání a posudku o invaliditě vypracovaného v námitkovém řízení dne 25.3.2020 ČSSZ-pracoviště Plzeň vyplývá, že dle lékaře OSSZ žalobce nebyl uznán invalidním dle § 39 odst. 1 zákona s tím, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 8b) přílohy vyhlášky, pro něž byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 30 %, která ve smyslu §§ 3 a 4 citované vyhlášky nebyla změněna. Naproti podle posudku lékaře ČSSZ se u žalobce jednalo o invaliditu třetího stupně s tím, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 8c) přílohy vyhlášky, pro které stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 70 % a tato míra poklesu ve smyslu §§ 3 a 4 citované vyhlášky nebyla změněna; datum vzniku invalidity 26.4.2016 (znalecký psychiatrický posudek), doba platnosti posudku: trvale.

5. **Žalovaná** ve svém vyjádření k žalobě dne 30.7.2020 přezkoumání zdravotního stavu Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen **komise** či **PK MPSV**), která posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení; za současného skutkového stavu navrhla zamítnutí žaloby. Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 14.5.2020 bylo podle dodejky opatrovníkovi žalobce doručeno dne 16.5.2020; dále je mimo jiné založeno potvrzení Odborné školy výroby a služeb, Plzeň, Vejprnická 56, 318 00 Plzeň, ze dne 18.1.2019, z něhož vyplývá, že žalobce ji navštěvoval od 1.9.2001 do 3.3.2003, kdy studium přerušil a závěrečnou zkoušku nevykonal.
6. V této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění. Z těchto důvodů požádal soud PK MPSV – pracoviště v Plzni o vypracování posudku, který byl vypracován po jednání konaném dne 17.9.2020 za účasti odborného lékaře z oboru psychiatrie i opatrovníka žalobce. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že **k datu vydání napadeného rozhodnutí (14.5.2020) byl žalobce invalidní dle § 39 odst. 1 zákona, šlo o invaliditu třetího stupně** dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %, k 31.12.2009 byl plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona, když šlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 66 % s tím, že **datum vzniku invalidity bylo stanoveno dnem 2.9.2001** (vznik pojištění); doba platnosti trvale vzhledem k charakteru postižení, již od dětství opakovaně hospitalizován na psychiatrii. Komise uvedla, že dle doložené zdravotní dokumentace a konzultace psychiatra při jednání komise byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je porucha osobnosti, deviantní symptomatologie (dlouhodobá ochranná léčba), mentální retardace na hranici lehké a středně těžké, porucha chování. Dále bylo uvedeno, že PK MPSV není v souladu s posudkovým hodnocením OSSZ Plzeň-město, je v souladu s posudkovým hodnocením námitkového řízení, co se týká stupně invalidity. Nehodnotí srovnatelně, ale hodnotí podle jiné položky dané kapitoly V. Komise konstatovala, že u žalobce se jedná o těžké postižení, těžce narušen výkon většiny

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

denních aktivit, funkčně významné poruchy osobnosti provázené jiným závažným duševním postižením, těžké narušení adaptability nebo stavy, kdy se psychopatologické projevy blíží jiným závažným duševním poruchám (simplexní schizofrenii, schizotypní poruše) nebo nezládnutelná primitivní pudová jednání nebo stavy během poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu za účelem léčení poruchy (např. nebezpečné sexuální deviace), pokud uvedená léčba má trvat nebo trvá déle než jeden rok. PK MPSV rovněž nebyla v souladu s datem vzniku invalidity, když invaliditu z mládí nelze uznat, neboť žalobce byl účasten pojištění. Datum vzniku invalidity stanoveno 2.9.2001, tj. dnem vzniku pojištění (konzultováno na důchodovém oddělení), tak aby mu vznikl nárok na výplatu dávky.

7. Dle komise od 2.9.2001 do 31.12.2009 byla míra poklesu pracovní schopnosti zhodnocena 70 % podle kapitoly V, položky 5, písmene d) přílohy k vyhlášce č. 284/1995 Sb. a tato míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve smyslu § 6 odst.(4) a (5) nebyla změněna; jednalo se o zvlášť těžce narušené osobnosti, dezintegrované. Od 1.1.2010 byla míra poklesu pracovní schopnosti zhodnocena 70 % podle kapitoly V, položky 7c) přílohy vyhlášky (vyhláška č. 359/2009 Sb.). Z doložených lékařských nálezů nelze prokázat u ostatních uvedených onemocnění takové závažné funkční postižení, aby byla splněna podmínka pro použití § 3 odstavce 1 vyhlášky, a není ani důvod pro použití § 4 odstavce 1 citované vyhlášky. Celková ztráta míry poklesu pracovní schopnosti tedy činí 70 %. Pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav není žalobce schopen výdělečné činnosti ani za zcela mimořádných podmínek. *(Stejnopis posudku byl doručen opatrovníkovi žalobce i žalované.)*
8. Podle **§ 38 zákona** (účinnost do 31.12.2009) má pojištěnec nárok na plný invalidní důchod, jestliže se stal
 - a) plně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku plné invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
 - b) plně invalidním následkem pracovního úrazu.
9. Dle **§ 39 odst. 1 téhož zákona** je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu
 - a) poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %, nebo
 - b) je schopen pro zdravotní postižení soustavné výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.
10. **S účinností od 1.1.2010 je stanoveno v § 39 zákona** následující:
 - (1) Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
 - (2) Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
 - a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
 - (3) Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

11. V **§ 3 odst. 1 uvedené vyhlášky** je stanoveno: V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů (podle § 4 odst. 1 téže vyhlášky lze dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů). V této věci však podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti byly shledány pouze komisí, jak uvedeno shora.
12. Dle **§ 38 písm. a) zákona** (účinnost od 1.1.2010) má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
13. Podle **§ 38 písm. a) téhož zákona** má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
14. Dle **§ 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb.**, soudní řád správní (dále jen **s.ř.s.**), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen správní orgán). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).
15. Podle **§ 76 odst. 1 písm. a), b) s.ř.s.** soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu anebo vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění.
16. Dle **§ 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 s.ř.s.**, je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo, a soud přihlíží ve vztahu k žalobním bodům na rozhodnutí uvedených správních orgánů jako na jeden celek. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 s.ř.s. je pro soud rozhodující skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci k datu 14.5.2020, a je povinen přezkoumat

napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

17. Žalobce se podanou žalobou domáhal přiznání invalidity a i invalidního důchodu z důvodů v ní uvedených. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 17.9.2020 má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované ČSSZ se u žalobce jednalo o invaliditu třetího stupně s datem vzniku 2.9.2001 (do 31.12.2009 se jednalo o plnou invaliditu), proto je **žaloba podaná důvodně, a soud tedy napadené rozhodnutí žalované ze dne 14.5.2020 a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 15.1.2020 bez nařízení jednání rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení**, jak je uvedeno ve **výroku I. rozsudku**, pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s.ř.s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobce. Žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobce od 2.9.2001, a tedy ke dni 15.1.2020 i 14.5.2020, odpovídal třetímu stupni invalidity (do 31.12.2009 jednalo o plnou invaliditu), když míra poklesu jeho pracovní schopnosti (do 31.12.2009 - míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti) činila 70 %. Lékařem OSSZ však byla přiznána pouze míra poklesu 30 %; lékařem ČSSZ byl sice žalobce uznán invalidní pro invaliditu třetího stupně a byla mu přiznána také míra poklesu 70 %, ale na rozdíl od PK MPSV byla invalidita uznána až od 26.4.2016 (viz shora).
18. Po právní moci tohoto rozsudku bude žalovaná vycházet ze zjištění, že žalobce je dle posudku PK MPSV ze dne 17.9.2020 invalidní pro invaliditu třetího stupně (plná invalidita do 31.12.2009) od 2.9.2001, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – vznik plné invalidity a od 1.1.2010 invalidity třetího stupně (od uvedeného data), čímž bude realizovat rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 23.10.2020 č.j. 16 Ad 52/2020-39, když rozhodnutí o invalidním důchodu by byla vydala žalovaná v případě zjištění vzniku invalidity žalobce již v řízení o jeho žádosti či v řízení o podaných námitkách, přičemž podkladem pro vydaná rozhodnutí žalované byly posudky lékaře OSSZ a ČSSZ shora uvedené, na jejichž základě žalovaná vydala předmětná rozhodnutí.
19. V zákoně o důchodovém pojištění a jeho prováděcích předpisech jsou konstruovány podmínky, které musí pojištěnec splnit, aby mu mohla být přiznána výplata invalidního důchodu, velmi striktně. Při posuzování nároku na invalidní důchod je tedy možno vycházet pouze ze zdravotního stavu žadatele (pojištěnce), tj. přiznané invalidity, za současného splnění další zákonné podmínky, a to potřebné doby pojištění stanovené s ohledem na věk žalobce k datu vzniku invalidity v § 40 odst. 1 písmeno a) zákona: Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku do 20 let činí méně než jeden rok (dle odst. 2 téhož paragrafu se zjišťuje potřebná doba pojištění z období před vznikem invalidity).
20. O náhradě nákladů řízení (**výrok II. rozsudku**) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšný žalobce však náhradu nákladů řízení nepožadoval, proto žádnému z účastníků řízení nebyla náhrada nákladů řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

Plzeň 23. října 2020

JUDr. Alena Hocká, v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.